

Stanowisko
Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych¹
Warszawa, dn. 14 lutego 2019 r.

w sprawie: **projektu zmiany statutu Głównego Inspektoratu Sanitarnego**

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych stanowczo protestuje przeciwko zdegradowaniu roli Departamentu Bezpieczeństwa Zdrowotnego Wody i włączeniu go, z zupełnie niezrozumiałych dla Związku, pozamerytorycznych powodów, do Departamentu Higieny Środowiska. Nadzór nad jakością wody w kąpieliskach stanowi zdecydowanie mniejszy zakres działań niż nadzór nad wodą do spożycia (woda wypływająca z zaworu czerpalnego), która w większości krajów traktowana jest jak żywność, a nawet czasami objęta systemem HACCP. OPOS stoi na stanowisku, że należałoby rozdzielić bezpieczeństwo wody od higieny środowiska na poziomach wojewódzkich i powiatowych oraz przygotować kadrę do nadchodzących zmian - zamiast wciągać jeden departament do drugiego.

W świetle zmian, które niesie za sobą rewizja dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi znacznie wzrastają rola i zadania organu nadzorującego jakość wody pitnej. W chwili obecnej Minister Zdrowia powinien dążyć do wzmocnienia tego nadzoru poprzez zwiększenie zatrudnienia i przeszkolenie pracowników Inspekcji Sanitarnej w zakresie zarządzania ryzykiem w zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia. Zalecenia te zostały zapisane w trzech istotnych opracowaniach, których wdrożenie konieczne jest także w Polsce:

1. Policy guidance on water-related disease surveillance; WHO 2011;
2. Technical guidance on water-related disease surveillance; WHO 2011;

¹ Stanowisko OPOS zostało przyjęte przez następujące organizacje-sygnatariuszy Porozumienia:
 Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych
 Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza
 Stowarzyszenie Związków Gmin i Powiatów Regionu Łódzkiego
 Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski
 Śląski Związek Gmin i Powiatów
 Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego
 Związek Gmin Lubelszczyzny
 Związek Gmin Pomorskich
 Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich

3. Wytyczne dotyczące jakości wody do picia; WHO 2011, polskie tłumaczenie nakładem IGWP 2014.

Niezrozumiała dla naszego Porozumienia jest inicjatywa zlikwidowania, zamiast rozbudowywania Departamentu Bezpieczeństwa Zdrowotnego Wody, skoro przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego, wraz z przedstawicielami Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich (sygnatariusz OPOS i inicjator stanowiska) współdziałają z Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (z Departamentem Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej oraz z Departamentem Współpracy Międzynarodowej) przy negocjowaniu ostatecznej treści dyrektywy DWD, która powinna na dniach zostać zaakceptowana. W 2017 r. GIS zlikwidował Komisję Bezpieczeństwa Zdrowotnego Wody, nie realizując ani jednego wniosku z wypracowanych przez przedstawicieli nauki i praktyki, wrzucając trzyletnią, charytatywną pracę członków Komisji do kosza. Nalegamy, aby Minister Zdrowia zapoznał się ze sprawozdaniem tej Komisji, przedłożonym przez byłego przewodniczącego prof. Jerzego T. Marcinkowskiego.

Plany Bezpieczeństwa Wody, do wdrażania których różne organy państwowe (nadzór na środowiskiem i nadzór nad zdrowiem publicznym), podmioty dostarczające wodę i administratorzy budynków priorytetowych zostaną prawnie zobowiązani wymagają przede wszystkim szerzenia wiedzy, identyfikowania zagrożeń i zdarzeń niebezpiecznych, szacowania ryzyka, przyjmowania określonych środków bezpieczeństwa oraz audytowania. Zgodnie z projektem DWD organ nadzorujący zdrowie publiczne będzie zatwierdzał Plany Bezpieczeństwa i je audytował. Organy Inspekcji sanitarnej nie mają odpowiednio przygotowanych specjalistów, ponieważ nikt w Polsce dotychczas ich nie kształcił. Zarządzanie ryzykiem w zaopatrzeniu w wodę wymaga bowiem interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu środowiska, techniki i technologii, zarządzania i zdrowia. Nowa dyrektywa przyniesie za sobą także inny sposób raportowania do KE wyników monitoringu jakości wody. Obejmie on wszystkie systemy zaopatrzenia w wodę, a nie tylko te, dostarczające ponad 1000 m³ na dobę. W Polsce jest ich ponad 8 000. Zdaniem Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich należałoby utworzyć sprawnie działający i dostępny dla różnych podmiotów Państwowy Monitoring Wody Pitnej, system zbierania informacji o incydentach (nowy obowiązek), system informowania konsumentów o jakości wody i ew. zagrożeniach zdrowotnych, system wsparcia i porad, zwłaszcza dla małych dostawców wody i administratorów budynków. W wielu krajach system taki umożliwia 24-godzinny kontakt ze specjalistami, jak postępować w przypadku niezgodności z wymaganiami, czy pojawienia się sytuacji kryzysowej związanej z zagrożeniami zdrowotnymi. W ramach dobrych praktyk pozwalamy sobie załączyć link: <http://www.waterquality.gov.au/about> przybliżając, jak nadzór nad jakością i bezpieczeństwem wody prowadzany jest w Australii.

W związku z przytoczonymi argumentami Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych wnosi o wzmocnienie nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody (zgodnie z zaleceniami WHO i przygotowywanej na ich podstawie nowej dyrektywy), a nie jego praktyczną likwidację.

Jacek Gursz

Przewodniczący SGiPW
Prezydencja OPOS